

TICHÁ OSLAVA ODLIŠNOSTI. EMPATICKÁ POEZIE OSTAPA SLYVYNSKÉHO

HELENA PAZDIOROVÁ

**A SILENT CELEBRATION OF DISSIMILARITY. EMPATHETIC POETRY OF
OSTAP SLYVYNSKY**

ABSTRACT *This paper is focused on poetry of Ukrainian poet Ostap Slyvyynskyy. It analyses all his poetry output so far (1998–2018) with emphasis on his later poetry collections. It takes a look into his characteristic themes: universal human stories, fragile interpersonal relationships, forming of identity, an experience of being rejected etc., and their connection to biblical and mythological motifs which are frequently used in Slyvyynsky's poems.*

KEY WORDS *Ukrainian literature, contemporary Ukrainian poetry, Ostap Slyvyynsky, spiritual poetry*

CONTACT *Department of Slavonic Studies, Faculty of Arts, Palacký University Olomouc, helena.pazdiorova01@upol.cz*

Spirituálně a meditativně laděná poezie má na Ukrajině dlouhou tradici, která se jako červená nit táhne celou historií tamní literatury. Ukrajina jakožto země, kde víra zaujímá v životě lidí důležité místo, je logicky pro tento směr dobrou živnou půdou. Nabízí se srovnání se situací v české literatuře – u nás se s poezií podobného směřování nesetkáváme tak často, navíc má menší roli i dosah. Není to jen současný stav, jde o dlouhodobější vývoj. Podíváme-li se třeba na neoficiální básnickou tvorbu v 60. či 70. letech minulého století, česká poezie nabízí třeba i texty ironické a experimentální (viz např. poezie Václava Havla), kdežto ukrajinští spisovatelé se noří výhradně do tematizace víry, morálky, dějinných paralel a zahloubávají se do lidského nitra. Obecně se dá říct, že zatímco české literatuře je mnohem více vlastní určité odlehčení a civilnost projevu, v té ukrajinské je naopak základním naladěním jistá tíha – vážnost, dramaticita a patos.

Jedním z autorů, které na Ukrajině lze přiřadit ke spirituální a meditativní linii, je básník Ostap Slyvynskij (1978). Ten se naopak snaží patosu vyvarovat. Následující text se pokusí analyzovat některé osobité roviny autorovy tvorby, díky nimž si jeho poezie na poli ukrajinské literatury již vydobyla nenahraditelnou pozici.

1 / NAHLÉDNUTÍ ZA OPONU

Ostap Slyvynskij vydal dosud pět básnických sbírek. Už v debutovém *Жертвоприношення великої риби* (*Obětování velké ryby*, 1998) se ustanovuje jeho typické emoční naladění založené na intimitě, klidu a rozvážnosti. Básník šetří slovy a velkými metaforami, snaží se o stručná vyjádření. Básně jsou často zasazeny do přírodních kulís, hledání krásy a harmonie v přírodě patří k základním kamenům sbírky. Pozdější texty se přesouvají více k lidským příběhům. S každou další vydanou knihou Slyvynskij postupně svou poetiku zdokonaluje a hledá ideální formu vyjádření, avšak hlavní témata zůstávají podobná.

Básník rád pracuje s všeobecně známými postavami z biblických a mytických příběhů. Před využitím v básni je však zbaví všech historických a kulturních vrstev a nánosů a ponechá jen jejich základní, archetypální kostru. Mnohem víc než na křesťanském (a jiném) kontextu mu totiž záleží na hledání, vnímání, chápání a prozkoumávání něčeho obecně lidského, po generace neměnného.

Slyvynskij k těmto univerzálním lidským příběhům přistupuje s opatrností a s velkou mírou empatie. Ve svých básních, velmi často narativních, zkoumá podněty a pohnutky postav, odkrývá jejich nejniternější pocity. Zdůrazňuje všednost a všeobecnost těchto příběhů, snaží se dobrat k jejich samotné podstatě. A vydává se ještě dál: pátrá po tom, co jim předcházelo. Hledá odpovědi na široké otázky, co formuje člověka, jeho identitu a jeho charakter. Načrtává drobné epizody lidského života a ukazuje, že právě ony mohou být rozhodující pro jeho další směřování.

Dobře to ilustruje úvodní báseň zatím poslední Slyvynského sbírky *Зимовий король* (*Zimní král*), *Orfeus* (*Орфей*) (Slyvynskij 2018: 5), z níž níže citujeme část:

„Насправді ця історія
має передісторію, і вона –
про малого, який боявся води.
Але йшов з усіма на берег і видряпувався
на довгий камінь,
і коли хлопці стрибали у море, він залишався
стояти там, худий і розгублений,
і дивився, як віддаляються
голови у віялах бризок,
сподіваючись лише на одне –
що жодна з них не озирнеться.
А далі рушав до ближніх
будинків, стинаючи від безсилля
голови чортополохів,
інакший, ніж усі тут –
подібний на мідну струну, випадково
вплетену в кошик.“

„Tento příběh vlastně
má předpříběh, a ten je
o chlapci, který se bál vody.
Ale šel se všemi na břeh a vyškrábal se
na dlouhý kámen,
a když kluci skákali do moře, on zůstal
stát tam, hubený a zmatený,
a díval se, jak se vzdalují
hlavy ve vějířích cákanců,
a doufal jen v jediné –
že se žádná z nich neohlédne.
A pak se vydal k blízkým
domům a u toho stínal v bezmocnosti
hlavy bodláků,
jiný, než všichni tady –
podobný měděné struně, náhodou
vpletené do košíku.“

Orfeus obsahuje vlastně vše, co charakterizuje nejnovější a nejspělejší tvorbu Slyvynského: tíhnutí k narativnosti, blízkost k podobenství, minimum metafor, empatický přístup k lyrickému hrdinovi a postavám.

Zmíněná báseň navíc otevírá jedno důležité téma: odlišnost, cizost, jinakost. V různých podobách je leitmotivem celé sbírky *Zimní král* a vlastně celé autorovy tvorby. Díky tomu, že se objeví hned v prvním textu, výrazným způsobem směřuje čtenářské očekávání. Slyvynského lyrické hrdiny nejčastěji nacházíme na okraji společnosti, kde se ocitli z různých důvodů – někteří z nich jsou dobrovolní samotáři, někteří od lidí utíkají, jiné od sebe lidé sami vyhánějí. Všichni tak sdílí tutéž zkušenost osamění či nepochopení a s tím spojených traumat.

Slyvynskij v textech opatrně prozkoumává okamžiky, které vedly k formování osobnosti právě tímto směrem. Speciální pozornost věnuje křehkému dětskému věku, neboť právě tehdy se podle něj do vědomí zapisují prožitky nejsilněji. Ilustruje to například trojdílná báseň *Історії (Пříběhy)*, resp. její druhá část, z níž pochází následující úryvek (Slyvynskij 2018: 7–8). Lyrický mluvčí vzpomíná (respektive se přiznává), jak se podílel na ponížení kamaráda. Při nevině dětské hře s kamarády vyráběl z cihly nadrobené do vody „kávu“ pro ptáky. Následovalo však pochopitelné rozčarování: ptáci sice poletovali okolo, ale nenapil se žádný z nich.

„Ми розуміли, що з кавою щось не так.
 Угорі хтось плеснув у долоні, з гілки
 зірвались чужі птахи.
 Треба було куштувати, але
 бракувало відважних.
 І тоді ми згадали про найменшого з нас,
 Вадика чи Віталіка,
 від якого у пам'яті замість імені –
 лише мовчазність і криво підрізана гривка.
 Він не пручався, майже. Після
 перших розлитих крапель пив
 дрібними ковтками буру мутну
 рідину. Нарешті нам стало лячно,
 ми побігли за ріг і лише визирали. Він
 міг утікати чи принаймні відкласти
 заболочену банку, але пив і пив.
 І, тільки випивши майже все, почав плакати.“

„Chápali jsme, že s kávou není něco v pořádku.
 Nahoře někdo tlesknul, z větve
 odletěli cizí ptáci.
 Museli jsme to ochutnat, ale
 chyběli odvážní.
 A tehdy jsme si vzpomněli na nejmenšího z nás,
 Vadyka nebo Vitalika,
 pro něhož v paměti místo jména zbyla
 jenom mlčenlivost a křivě zastřižená ofina.
 Nevzpíral se, skoro. Po
 prvních rozlitých kapkách pil
 drobnými doušky hnědou kalnou
 tekutinu. Nakonec jsme se začali bát,
 utekli jsme za roh a jen jsme vykukovali.
 Mohl utéct nebo alespoň odložit
 zablácenou sklenici, ale on pil a pil.
 A teprve když vypil skoro vše, rozplakal se.“

Lyrický mluvčí, který vuprání celý příběh, v sobě musel nalézt odvahu vzpomínat na dávné události, vyslovit je nahlas a přiznat (nebo si vlastně teprve v úplnosti uvědomit) své pochybení – je to tedy svým způsobem terapie. Také je třeba zdůraznit i (Vadykův nebo Vitalikův) pocit strachu z nepřijetí – ten je motivem, který u Ostapa Slyvynského rozhodně není ojedinělý.

Titulní postava sbírky *Zimní král* je osobou, která se ocitla na okraji společnosti. Zatímco většina lidí tohoto starce (či snad místního blázna) obchází obloukem nebo o něm ani neví, jsou to děti, kdo v něm spatřuje výjimečnou osobu a váží si ho. Jejich světy se totiž nesou na společném principu přímocarosti a neznalosti přetvářky. Sám Slyvynskij o dalším aspektu postavy zimního krále říká:

„Hrdina je pro tuto knížku velmi symbolický. Spojuje v sobě dětství a stáří. Od dětství ke stáří vede mnohem kratší most, než se nám zdá. Je pro mě velice důležitý dialog člověka, který prožil životní cyklus a nashromáždil tolik životních zkušeností, že je lze předat jen jednoduchými slovy, jaká jsou srozumitelná dětem.“ (Slyvynskij 2019)

Pro děti je každé setkání s králem neobyčejně důležitou událostí, částečně tyto cesty k němu a debaty s ním vnímají jako své poslání, jako svůj rytířský úkol, což můžeme chápat také jako způsob iniciace. Bezstarostná dětská zábava je však v závěru básně doplněna o znepokojivé otázky, které si lyrický subjekt nyní v dospělosti klade (Slyvynskij 2018: 28–29).

„Він радо грав з нами в цю гру, аж доки
не втомлювався і не
засинав на скрипучому троні,
випускаючи з рук скіпетр з індічного пір'я.
Наш квітневий король, і король серпневий,
і осінній король, і ніколи – король зимовий,
бо зимою – сніги й ранні міні,
і замітало схил, яким вела
єдина дорога до нього.
(...)
Ми обережно виходили з дому задньою
хвірткою,
ідучи, готували для нього добірку новин:
хлопці з Лугів програли,
цукор кипить на гарячому камені,
один утопився, заснувши в човні. Бувало,
він чемно вдягав корону, щойно
ми заходили в сад, а часом вередував, і тоді
нам треба було розгадувати його загадки,
загадки, на які він і сам не знав відповіді,
й лише
махав рукою, сміючись із нашого заповзяття.
Після трапези й чаркування компотом
був час аудієнції,
і ми ставали по обидва боки трону
зі смерековими списками, суворі і насторожені,
бо казна-хто міг прийти до нашого короля.
І хтось приходив щоразу, а хто?
Чи приходили ті, кому також в'язали
рукави за спиною? Чи приходили ті,
хто в'язав,
щоб попросити у нього невчасне пробачення?
Чи приходили
ті, хто забув його за роки хвороби
і усамітнення,
щоб навести лад у власних нотатках?
Чи приходила жінка, щоб довго-довго
дивитись,
а потім повернутися до чоловіка в машині,
відкупившись Божим заступництвом?
(...)“

„Rád s námi hrál tu hru, až dokud
se neunavil a
neusnul na rozvrzaném trůnu a
pustil z rukou žezlo z krocáního peří.
Náš dubnový král a král srpnový,
a podzimní král a nikdy král zimní,
protože v zimě je sněh a časné stíny,
a zaválo to svah, kterým vedla
jediná cesta k němu.
(...)
Opatrně jsme vycházeli z domu zadní brankou,
po cestě jsme pro něj chystali výběr noviniek:
kluci z Luhů prohráli,
cukr kypí na horkém kameni,
kdosi se utopil, když usnul v loďce. Stávalo se,
že si zdvořile nasazoval korunu, jen co
jsme vešli do sadu, a občas ho přepadly rozmory,
a to
jsme pak museli hádat jeho hádanky,
hádanky, na které ani on sám neznal odpověď,
a jenom
mával rukou a smál se našemu zápalu.
Po hostině a přípitku šťávou
byl čas audienčí
a my jsme stáli po obou stranách trůnu
se smrkovými kopími, přísní a ve střehu,
protože kdoví kdo mohl k našemu králi přijít.
A někdo přicházel pokaždé, ale kdo?
Přicházeli ti, kterým taky vázali
rukávy za záda? Nebo přicházeli ti, kdo vázali,
aby u něj požádali o opožděné odpuštění?
Nebo přicházeli
ti, kdo na něj zapomněli za roky nemoci
a osamění,
aby si udělali pořádek ve vlastních poznámkách?
Nebo přicházela žena, aby se velmi dlouho dívala
a potom se vrátila za mužem do auta,
vykoupena Božím zastoupením?
(...)“

Celá sbírka *Zimní král* také často otevírá téma vztahu syna k otci, které se zde objevuje v různých podobách. Zvláště citlivá je báseň *Менший* (Slyvynskij 2018: 21), v níž syn k otci promlouvá. Činí to důvěrně a starostlivě, je možné pozorovat pomalu přicházející křehký obrat – moment, kdy synové přebírají od svých otců rodičovskou úlohu a sami se stávají těmi, kdo začínají pečovat, dělat si starosti. Text se navíc dotýká znepokojujícího tématu pronásledování a perzekucí.

„Тут хтось приходив до тебе, тату.
Сказав, що наступного разу прийде не сам.
(...)
Я його не боюся й не хочу, щоб ти боявся.
У мене є меч.
Я знаю такі слова, які його відженуть,
але зараз
не можу їх повторити, бо вони не
розбирають, де чужі, де свої.
Я знаю багато тварин, які нас захистять.
Уві сні до мене приходив великий японець
і навчив мене битися. А ще під пахвою
у мене виросла спеціальна кнопка, але ти
не кажи нікому. Вона трохи болять.
Якщо переслідують, досить її натиснути –
і щезаєш
раз і назавжди. Пообіцяй,
що не будеш з ним домовлятися, що
не підеш на ніяке призначене місце, не будеш
приймати від нього дарунків. Що навіть
собаку його
не погладити.
В усьому решта мудріший – ти.
(...)“

„Někdo tu za tebou byl, tati.
Řekl, že příště nepřijde sám.
(...)
Já se ho nebojím a nechci, aby ses ho bál ty.
Mám меч.
Znám taková slova, která ho odeženou, ale teď
je nemůžu zopakovat, protože ony nerozumí,
kde jsou cizí, kde my.
Znám mnoho zvířat, která nás ochrání.
Ve snech mě navštěvoval velký Japonec
a naučil mě bojovat. A ještě mi v podpaží
vyrostlo speciální tlačítko, ale
nikomu to neříkej. Trochu mě bolí.
Když tě pronásledují, stačí ho stisknout – a zmizíš
jednou a napořád. Slib,
že se s ním nebudeš domlouvat, že
nepůjdeš na žádné určené místo, nebudeš
od něj přijímat dárky. Že ani jeho psa
nepohládíš.
Ve všem ostatním jsi moudřejší ty.
(...)“

2 / PUTOVÁNÍ MEZI TEXTY

V ukrajinské nakladatelské praxi je poměrně častým zvykem, že vydává-li básník sbírku, do nové knihy zároveň zařazuje i vybrané básně z předešlé tvorby. V některých případech potom bibliografie autora vyvolává dojem, že jde o velmi plodného spisovatele, avšak při pečlivějším prolistování knih zjišťujeme, že jde doslova o recyklaci. Zdaleka ne vždy má takové rozhodnutí za sebou nějaký hlubší umělecký smysl. To ale neplatí pro zmiňovanou sbírku *Zimní král*.

Ta obsahuje takřka polovinu již dříve publikovaných básní. V autorově tvorbě však můžeme vysledovat nejen linii témat, ale i postav, které putují z jedné sbírky do druhé a postupně se vyvíjejí. Zařazení textů do jedné knihy tak umožňuje celý tento proces hlouběji sledovat.

Jednou z takto putujících postav je Adam, který vystupuje nejen v jednotlivých básních (objevuje se už v debutu), ale taky mu bylo přiděleno čestné místo přímo v titulu sbírky – *Adam*

(2012). Adam je klíčová biblická postava a také Slyvynského osobní literární hrdina, čímž dochází k prolnutí sakrálního a profánního aspektu.

Postava starozákonního Adama je obecně v literatuře značně rozšířená, různí autoři v jeho příběhu a charakteru zdůrazňují různé rysy. V české literatuře bychom dokonce našli takového Adama, který se velice podobá Adamovi Slyvynského. Tento Adam obývá básnický fikční svět Petra Hrušky. A stejně jako Slyvynskij, i Hruška má Adama jako postavu procházející celou jeho tvorbou. Zatím poslední Hruškova sbírka *Nikde není řečeno* (2018) obsahuje dokonce celý oddíl, v němž jsou shromážděny všechny jeho dosavadní „adamovské“ básně.

Adam Ostapa Slyvynského a Adam Petra Hrušky by si mohli navzájem nepozorovaně vyměnit místa. Oba jsou ve své naivitě a nezkaženosti nepochopeni, polapeni světem. Hruškov Adam je nejprve dítětem, potom roste a setkáváme se s ním i v jeho dospělosti – v každém věku je však jaksi výlučný, jako by úplně nepatřil do tohoto světa, křehký a v leccems nechápavý. Adam Ostapa Slyvynského se nejčastěji objevuje v podobě dospělého muže, který je také čímsi neustále dětinský, směšný, k politování. Takto je třeba zobrazen v jedné z básní (Slyvynskij 2012: 38):

*„Старий, а втіяманий у дитячий сак!
На п'ятій тисячі років прокинутися
з розмальованою вві сні
Лисиною!*

*Хто я? Розгублений дідуган у костюмі фавна.
І діти
хапають мене за руки, щоб провести крізь
діру в огорожі
до саду,
де сторожем – мій бородатий приятель
юності.
(...)“*

*„Starý, a chycený do dětské sítě!
Po pěti tisících let se probudit s
ve spánku pomalovanou
Pleší!*

*Kdo jsem? Zmatený dědek v kostýmu fauna. A děti
chytají mě za ruce, aby mě provedly dírou v ohradě
do sadu,
kde je hlídačem můj vousatý přítel mládí.
(...)“*

3 / INTIMITA JAKO NEJVYŠŠÍ CÍL

Celou tvorbou Ostapa Slyvynského se prolíná téma intimity. Básník ji vnímá jako základní předpoklad dobře fungujících mezilidských vztahů. Intimita má mnoho podob – od ryze fyzické, tj. schopnosti být vedle sebe, až k duševní, která se projevuje důvěrou, sdílením myšlenek, vzájemnou empatií nebo i jen chvilkou mlčení. Takové okamžiky mezilidské blízkosti zobrazené v básních mají nezřídka charakter takřka až posvátného okamžiku.

Lyrický subjekt přímo touží po blízkosti a kontaktu, po možnosti sdílet s někým svou zkušenost – a je si vědom toho, že ne vždy je to jednoduché. V doslovu ke sbírce *М'яч у нітьми* (*Míč ve tmě*) si Serhij Žadan všimá, že v knize až neobvykle často dochází k tematizaci všemožných komunikačních kanálů (telefon, rádio, pošta, hlas atd.).

Texty jsou také plné množství filozofujících otázek. Obvykle se stírá hranice mezi tím, zda jsou součástí vnitřních úvah lyrického mluvčího, nebo se jimi lyrický mluvčí obrací na

společníka. Některé z nich sice lze vnímat jako řečnické, nicméně většina v sobě nese touhu po zodpovězení nebo alespoň společném hlubokém zamyšlení.

Snaha porozumět jeden druhému, uvědomění si důležitosti dobrých vzájemných vztahů a hlavně nezbytnosti na nich pracovat, to jsou klíčová témata Slyvynského básní. Slyvynskij si dává záležet na klidném, přemýšlivém, rozvážném tónu. Svým naladěním vlastně mají blízko až k určité formě poselství.

4 / VÁLEČNÉ STOPY

Autor v největší části svých textů reflektuje vnitřní pohnutky a osobní příběhy, avšak události na Majdanu a válka na východě země ho přiměly vykročit za tyto hranice a do jeho básní se přeče jen promítly. Zůstává ale věrný svému způsobu psaní – nejvíce ho opět zajímají všeobecné pocity spjaté s válkou, nebezpečím a nejistotou. Válka (ne nutně válka současná, ale spíš obecný obraz války) je tedy prostředek k tomu, aby mohl odhalit další vrstvy lidské psychiky. V jedné z básní se dostává do popředí příklad, jak lidé zachraňují svou mysl před hrůzami tím, že si je nepřipouštějí nebo přímo vytěsňují, a místo toho se soustředí na banality. Citujeme úryvek (Slyvynskij 2018: 53):

„Старий

так і не зрозумів, що пережив.

(...)

Шкодував двох ковдр, які забрала війна.

Годував курей, кривди пробачав.

Повалений кулаком на землю,

збирав монети, що висипались

з кишені.“

„Stařík

ani nepochopil, co prožil.

(...)

Litoval dvou peřin, které vzala válka.

Krmil slepice, odpouštěl křivdy.

Povalený pěstí na zem,

sbíral mince, které se vysypaly

z kapsy.“

V básni *Ляміфа (Latifa)* (Slyvynskij 2018: 34) se objevuje odvěký motiv vyhnání z domova a emigrace. Pozoruhodná je podvědomá snaha rodiče přemoci svou nenávisť vůči tomu, kdo situaci způsobil, a s klidem, zjednodušeně a dokonce s půvabnou fantazií vysvětlit dítěti, co se děje.

„(...)

А я якось кажу, мовляв, дім наш

забрали на небо. Не знаю,

що тоді на мене найшло. Кажу:

він був такий добрий до нас, Аліме,

що не міг більше стояти

на землі, як усі інші дома.

(...)“

„(...)

А ја наједноу рјікајм нечо јакo, же наш дјум

взали до небе. Не вјім,

co мје то тежда попадо. Рјікајм:

был на нас так моц хојној, Аліме,

же уј немоhl стат

на земі, јакo вшечны остатні домы.

(...)“

V souvislosti s válečnou tematikou se v nejnovější sbírce objevuje také několik haiku, pro básníka do té doby netypický formát. V jednom z rozhovorů autor vysvětluje, kde mají svůj původ: „Dřív jsem o takovém žánru nikdy neuvažoval, protože se mi vždycky chtělo psát dlouhé a výpravné

texty. Na Majdanu jsem začal psát haiku, protože na nic víc nebyl čas. Jiný důvod spočívá v tom, že bylo velice těžké reflektovat věci, které se odehrávaly. V tomto žánru je lehké zachytit věci bez reflexe. Je to jenom náčrt, který nás k něčemu podněcuje.“ (Slyvynskij 2019). To dokazuje např. ukázka z „majdanského“ cyklu *Хайку революції (Haiku revoluce)* (Slyvynskij 2018: 23):

„Дим у рукавах.

Ніби йдеш з цими людьми

лицистим хребтом.“

„Kouř v rukávech.

Jako bys šel s těmi lidmi

zalesněným hřebenem.“

5 / NENÁPADNÝ TRIUMF

Ačkoli jsme v úvodu nastínili, že básnickou tvorbu Ostapa Slyvynského lze zařadit ke spirituální poezii, ukazuje se, že tato kategorie nakonec říká o jeho poetice jen velmi málo a velmi zkráceně. V jeho poezii nejde o hledání cesty k Bohu, o ujasňování si svého vztahu k víře, vlastně ani ne o nějaké ryze etické otázky. Křesťanství je pro Slyvynského mnohem spíše jen širokým kulturním kontextem, ve kterém se nacházíme a ke kterému se nějak vztahujeme. Z Bible ho nezajímá to, co nás přesahuje, ale naopak to, co je veskrze lidské, a to včetně všeho našeho vážání, chybování, scházení ze správné cesty a jejího opětovného nalézání.

Úskalím takto laděné poezie bývá pro mnohé autory sklon k nadbytečné sentimentalitě či patetickým vyjádřením. O to více se s tím setkáváme na poli ukrajinské poezie, pro kterou je tato rovina tradičně v jisté míře přirozená a zakořeněná, takže je náročné se od ní odpoutat. Právě proto je Ostap Slyvynskij se svými texty neobyčejným autorem. A především *Zimní král*, zatím jeho poslední a zřejmě i nejsilnější sbírka, ukázala, že pokud se sentimentalita a patos nahradí otevřeností, empatií a prostotou výrazu, vzniknou nepřehlédnutelné texty s naléhavým sdělením.

Příspěvek vznikl za podpory MŠMT, grant IGA_FF_2019_012 – Text a intertextualita ve slovanských literaturách a kultuře III.

A SILENT CELEBRATION OF DISSIMILARITY. EMPATHETIC POETRY OF OSTAP SLYVYNSKY

SUMMARY This paper deals with poetry of contemporary Ukrainian poet Ostap Slyvynsky who is considered to be one of the most important authors in Ukraine nowadays. His texts are close to spiritual poetry, however, they are not about finding a way to God, not about realizing a view on religion nor about ethical questions. For Slyvynsky, Christianity is a rather wide cultural context in which we exist and to which we somehow relate to. For him, the Bible is a source of stories about human hesitation, making mistakes, losing the right way and finding it again. In his five poetry collections published so far he often looks for parallels in our ordinary life and biblical or mythological stories. He stresses the role of childhood experiences in forming one's identity. He concentrates on fragile

interpersonal relationships, the importance of a dialog and listening. His (anti-) heroes have to cope with dissimilarity and rejection and that is also very significant. In Slyvynsky's poetry, sentimentality and pathos are replaced by sincerity and empathy – that is why his texts are so noticeable and offers a serious message.

LITERATURA

- / Сливинський О., 2019, «Зимовий король» – це сільський божевільний, <https://starylev.com.ua/news/zymovyy-korol-ce-silsky-bozhevilnyy-ostap-slyvynsky>. [cit.: 26. 9. 2019]
- / Сливинський, О., 2018, *Зимовий король*, Львів.
- / Сливинський, О., 2012, *Адам*, Чернівці.
- / Сливинський, О., 2008, *М'яч у тітьмі*, Київ.
- / Сливинський, О., 2004, *Полуднева лінія*, Хмельницький – Київ.
- / Сливинський, О., 1998, *Жертвоприношення великої риби*, Львів.